

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ।
ਜਸਟਿਸ ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ
ਗਜਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਨਰੈਣ ਸਿੰਘ, - ਬਚਾਅ ਪੱਖ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ,
ਬਨਾਮ
ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਿਸਟ੍ਰ ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ ਅਤੇ ਹੋਰ,-
ਜਵਾਬਦੇਹ _____

1953 ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 293:-

ਪ੍ਰੀ-ਐਪਲਨ-ਪੰਜਾਬ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਐਕਟ (1887 ਦਾ XV I) -ਧਾਰਾ 56-ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਰੀ -ਪੂਰਵ-ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਰੀ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾ-ਜ਼ਮੀਂਦਾਰਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਾਰਾ 56 ਤਹਿਤ ਮਾਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕੀਤਾ-ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਐਕਟ-ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਕੇ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ-ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ-ਪੂਰਵ-ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਵੀ 3 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫ਼ਰਮਾਨ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ-ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਿ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਵੈਧ ਸੀ-ਵਿਕਰੇਤਾ ਕੀ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।

ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਂਦਾਰਾਂ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਫ਼ਰਮਾਨ ਅਧੀਨ ਵਿਕਲਪ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਨ ਜ਼ਮੀਂਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਕੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾਧਾਰੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਪਣੇ ਅਸਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਤਬਾਦਲੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸੁੰਦਰ ਲਾਲ ਸੀਨੀਅਰ ਸਬ-ਜੱਜ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ (ਵਧਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਅਪੀਲੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ) ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 6 ਮਾਰਚ 1953 ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਸਬ-ਜੱਜ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਦੇ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 6 ਅਗਸਤ 1952 ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਮੁਦਈਆਂ ਨੂੰ

ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਉੱਤਰਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ 600 ਰੁਪਏ ਦੇ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਉੱਤਰਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ।

ਐੱਚ.ਐੱਸ. ਗੁਜਰਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ

ਸੀ. ਐੱਲ. ਅਗਰਵਾਲ ਉੱਤਰਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਲਈ

ਨਿਰਣਾ

ਜਸਟਿਸ ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ, ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਹੋਰ ਕਾਬਜ਼ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੇ ਜੋ ਹੁਣ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਨੇ 3 ਮਾਰਚ, 1944 ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਹੱਕ ਪਾਲੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਦੋ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ 300 ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੱਜਣ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਨਰੈਣ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵਿਕਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਉੱਤਮ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ 4 ਅਕਤੂਬਰ, 1945 ਨੂੰ 600 ਰੁਪਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ 'ਤੇ ਅਗਾਊਂ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪੂਰਵ-ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਫਿਰ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਮਾਲਕਣ ਧਰਮ ਕੌਰ ਨੇ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪੂਰਵ-ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮਾਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਵਿਕਰੀ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕਾਂ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ 7 ਅਗਸਤ 1947 ਨੂੰ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ-----

"ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਮੈਂ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਧਰਮ ਕੌਰ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 3 ਤੋਂ 9 ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਰੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਜੇਕਰ ਕਬਜ਼ਾਧਾਰੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਹਨ, ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਪਸ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਕੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਮੀਨ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।"

ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮਿਸਟ੍ਰ ਧਰਮ ਕੌਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜ਼ਿੰਮੀਂਦਾਰ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ ਝਗੜੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਲਈ ਕੋਈ ਉਪਰਾਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਅਗਾਊਂ ਮਾਲਕਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਸਲ

ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਗਾਊਂ ਮਾਲਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਤਬਾਦਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਅਵੈਧ ਸੀ। ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ 7 ਅਕਤੂਬਰ 1950 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਭਾਵ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਕਿ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਨੇ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੇ ਡਿਕਰੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਬਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਸਮੇਂ ਦੇ ਵਹਾਅ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖਤਮ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਬੇਅਸਰ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਪੱਖ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ 600/- ਰੁਪਏ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਕੋਲ ਕੀਤੀ ਅਪੀਲ ਵੀ ਅਸਫਲ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਉਹ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਏ ਹਨ।

ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕੋ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਵਿਕਰੇਤਾ ਵਿਕਰੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰੀ-ਐਂਪਟਰਾਂ ਤੋਂ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ?

ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 56 ਮਕਾਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਕਿਸੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਉਸ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 56 ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਤੈਅ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਰੱਦ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਪਾਰਟੀਆਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵੀ ਇਹ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਦੇਸੀ ਵਿਚਕਾਰ ਵੈਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਬਸ਼ਰਤੇ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਾ ਕਰੇ ਜਾਂ ਹਮਲਾ ਨਾ ਕਰੇ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਤਬਾਦਲੇ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਧੀਨ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਡਿਕਰੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਮਿਲਿਆ ਕਿ ਉਹ ਆਰਡਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਸ ਰਾਹਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣਗੇ। ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰ

ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਇਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣ ਗਏ। ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪੂਰਵ-ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ। ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਨੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਫ਼ਰਮਾਨ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਹੁਣ ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਉਹਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੇ। ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਵਿਕਰੇਤਾ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟਰਾਂ ਵਜੋਂ ਵੇਚੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫ਼ਰਮਾਨ ਤਹਿਤ ਇਹ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਚਲੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਉਂਕਿ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਕੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾਧਾਰੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਪਣੇ ਅਸਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਪਸ ਚਲੇ ਗਏ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਤਬਾਦਲੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। (ਰਾਮ ਰੇਖਾ ਬਨਾਮ ਸੰਤ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਾਹੀਂ) (A.I.R 1930 Lah. 241)

ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਆਪਣੇ ਪਰਦੇਸੀਆਂ ਤੋਂ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਪੀਲ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।